

MÓN EMMURALLAT CAP A L'APARTHEID GLOBAL

Autoria: Ainhoa Ruiz Benedicto · Mark Akkerman · Pere Brunet

RESUM EXECUTIU

Cap a finals de 1989 dos murs històrics es van esfondrar, sorprenent i inspirant a persones de tot el món. El primer, el 9 de novembre de 1989, va ser la caiguda del Mur de Berlín després de 28 anys. El segon mur era més simbòlic, però igualment impactant en la forma en què dividia a les persones i segregava vides. Va ser el sistema d'apartheid a Sud-àfrica. Mentre que els berlinesos començaven a desmantellar el mur que els separava peça per peça, el recentment nomenat president sud-africà F.W. de Klerk havia començat a negociar amb l'ANC, iniciant un procés per acabar amb l'apartheid. El febrer de 1990, de Klerk va anul·lar la prohibició del Congrés Nacional Africà, va alliberar Nelson Mandela i altres presos polítics i va posar fi a l'estat d'emergència.

És realment contundent que 30 anys després ens trobem en un món amb més murs que mai. De sis murs el 1989, hem passat actualment a almenys 63 murs al llarg de les fronteres o en territoris ocupats a tot el món i els líders polítics a tot arreu estan demanant-ne més. I això només inclou els països amb estructures físiques emmurallades. Molts més països han militaritzat les seves fronteres mitjançant el desplegament de tropes, vaixells, avions, drons i vigilància digital, patrullant terra, mar i aire. Si comptem aquests "murs", en serien centenars. Com a resultat, ara és més perillós i mortal que mai creuar les fronteres per a les persones que fugen de la pobresa i la violència i, una vegada que les han creuat, l'aparell de les fronteres segueix actiu i constitueix una amenaça.

Realment estem en un món emmurallat. I mentre construïm aquestes fortal·leses, també estem segregant les persones, protegint els privilegis i el poder d'uns i negant els drets humans i la dignitat d'altres. És per això que el nostre informe sosté que 30 anys després del seu col·lapse a Sud-àfrica, el nostre món emmurallat està creant un nou tipus d'apartheid global. Les fronteres com l'apartheid es construeixen sobre ideologies racistes, neguen a grups de persones els drets bàsics i perpetuen la violència. Com sosté aquest informe, el concepte d'apartheid global "ajuda a explicar les tendències i estructures de poder i la segregació global" en les quals "els murs són només una de les dimensions físiques i visibles de la creixent violència cultural, estructural i física que aquest sistema crea al món".

En aquest informe examinem l'augment dels murs construïts per part de cada vegada més governs, les causes subjacents de l'aparició d'un apartheid global i les empreses que busquen lucrar-s'hi. A més de proporcionar una descripció global dels murs fronterers, l'informe analitza set estudis de cas: Austràlia, l'Índia, Israel, Mèxic-Guatemala, Espanya, Síria i el Sàhara Occidental.

Entre les seves conclusions, l'informe revela que:

- Hi ha hagut un augment constant de murs des de 1989 amb notables onades de construcció de murs el 2005 i 2015. Només l'any 2015 es van construir catorze murs. Des de 2018, hi ha 63 murs a tot el món.

- La investigació conclou que 6 de cada deu persones al món viuen en un país que ha construït murs a les seves fronteres.
- Àsia té el major nombre de murs (56 per cent) seguida d'Europa (26 per cent) i Àfrica (16 per cent).
- Les principals raons que donen els governs per justificar els murs són per aturar la immigració i el terrorisme, atribuïdes com els motius clau per construir la meitat dels murs del món. Les raons donades per a la construcció de murs són les següents: immigració (32 per cent), terrorisme (18 per cent), contraban de béns i persones (16 per cent), narcotràfic (10 per cent), disputes territorials (11 per cent) i entrada de militants d'altres països (5 per cent).
- Israel és el país amb el major nombre de murs (sis), seguit del Marroc, l'Iran i l'Índia (tres), i Sud-àfrica, Aràbia Saudita, Emirats Àrabs Units, Jordània, Turquia, Turkmenistan, Kazakhstan, Hongria i Lituània (dos).
- L'Índia ha construït tres murs fronterers de 6.540 quilòmetres de llarg, el que significa que el 43 per cent de les seves fronteres estan emmurallades.
- El Sàhara Occidental té un mur construït per les forces d'ocupació marroquines considerat "la barrera militar funcional més gran de món", de 2.720 km de llarg envoltat per nou milions de mines terrestres, la qual cosa el converteix en un dels països més minats del món.
- L'exemple d'Austràlia mostra com els països no necessiten murs físics per mantenir allunyats els migrants. Les forces armades d'Austràlia i el Comando de Fronteres Marítimes de la Força Fronterera d'Austràlia utilitzen una gamma de patrulleres i avions per protegir les fronteres marítimes, juntament amb un sistema de detenció fora de les seves fronteres summament controvertit i que viola els drets humans. Austràlia ha gastat aproximadament 5 mil milions de dòlars australians en polítiques de seguretat fronterera entre 2013 i 2019.
- Mèxic i la seva frontera amb Guatemala és un altre cas de fronteres militaritzades que no depenen de murs. Aquí s'ha construït una extensa infraestructura de seguretat a la frontera i els seus voltants, amb equips i fons estatunidencs a través del programa Frontera Sur, el que empeny els migrants a embarcar-se en rutes més perilloses i en mans de traficants i contrabandistes.
- Fins a 4 països d'un total de 5 han construït murs fronterers contra Síria en alguns dels seus trams, on la situació de la població civil és extremadament greu, 13 milions de persones necessiten ajuda humanitària i 6,2 milions es troben desplaçats de les seves llars al seu propi país.

Dirigir i treure profit d'aquest augment en la construcció de murs és tot un Complex Industrial Fronterer. Aquesta indústria ha reforçat una narrativa en què la migració i altres desafiaments polítics i/o humanitaris a la frontera s'emmarquen principalment com un problema de seguretat, on la frontera mai pot ser prou segura i per al qual les seves últimes tecnologies militars i de seguretat són sempre la solució.

Molts murs i tanques són construïts per empreses de construcció locals o per organismes governamentals, com l'exèrcit. No obstant això, els murs estan sempre acompanyats per una varietat de sistemes tecnològics -com equips de monitorització, detecció i identificació, vehicles, avions i armes- que proporcionen les empreses militars i de seguretat. Els sistemes autònoms i robòtics, com els drons i les torres intel·ligents, també s'utilitzen (o proven) cada vegada més per a la seguretat fronterera, fins i tot com a part de, o connectats a, murs i tanques.

- La nostra investigació anterior va identificar a grans empreses armamentistes com Airbus, Thales, Leonardo, Lockheed Martin, General Dynamics, Northrop Grumman i L3 Technologies com les principals guanyadores de contractes relacionats amb la construcció de murs fronterers i tanques a Europa i els Estats Units. Els casos descrits en aquest informe mostren que altres empreses com Elbit, Indra, Dat-Con, CSRA, Leidos i Raytheon, també són actors importants en el mercat global de murs i tanques.
- Empreses israelianes com Elbit i Magal Security són actors globals notablement importants en la construcció i el manteniment de murs, sovint promovent el seu treball en l'àmbit internacional assenyalant la seva participació 'provada sobre el terreny' en la construcció de l'extensa infraestructura de murs i tanques d'Israel dins dels seus territoris ocupats.

Darrere de l'augment dels murs i la indústria s'amaga una narrativa poderosa i manipuladora que s'ha tornat hegemònica. Sosté que els migrants, en particular, són una amenaça per a la forma de vida d'alguns països, en comptes de víctimes de polítiques econòmiques i polítiques perpetuades i promogudes pels països més rics que obliguen les persones a abandonar les seves llars. Aquesta narrativa utilitza el llenguatge de la por per persuadir les persones que donin suport a les solucions basades en la seguretat, en particular la militarització de les fronteres, i fer els ulls grossos davant les seves conseqüències mortals. És manipulador, perquè distreu a la gent de les causes reals de la inseguretat -la concentració de poder i riquesa a mans d'una petita elit, un sistema que només existeix a costa de l'explotació de les poblacions més pobres del món- que impedeix la provisió d'habitatge, atenció mèdica, educació i mitjans de subsistència per a tots que brindarien seguretat i pau duradores.

La narrativa de la por i la seguretat és clarament seductora, tal com mostra l'augment de murs a tot el món, però les experiències històriques de la caiguda del Mur de Berlín i l'Apartheid fa 30 anys demostren que no és impermeable. Els canvis en l'opinió pública, particularment com a resultat de la mobilització exitosa dels moviments socials, poden socavar fins i tot els sistemes d'opressió més forts. Els murs que ens divideixen poden semblar permanents, però l'educació i l'acció política poden derrocar-los. És hora d'una nova onada de mobilització, contra el món emmurallat que només serveix a una petita elit i traïx les esperances de la gran majoria de la humanitat que vol viure amb dignitat i justícia.

**Stop
Wapenhandel**

Llegir l'informe complet a:
www.centredelas.org/publicacions/mundoamurallado

Amb el suport de:

